

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΡΙΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Μετὰ τὰ φυσικά*, Α 2, 98b12-28 [149 λ.]

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντός γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀγνοίαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἑτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὄν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστιν.

Παρατηρήσεις:

A1. α) Δίπλα σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους να γράψετε Σ, αν είναι σωστή, ή Λ, αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο.

β) Για καθεμιά από τις απαντήσεις να γράψετε το απόσπασμα του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνει.

α. Ὅπως συμβαίνει και τώρα οι άνθρωποι άρχισαν για πρώτη φορά να φιλοσοφούν από περιέργεια και θαυμασμό.

β. Ἐπειτα προχωρώντας σιγά – σιγά κατ' αυτό τον τρόπο άρχισαν να προβληματίζονται για τα παράξενα της καθημερινής ζωής όπως για παράδειγμα για τα φαινόμενα της σελήνης και του ήλιου και για τα αστέρια και για την γέννηση του σύμπαντος.

γ. Αυτός που απορεί και θαυμάζει δεν συνειδητοποιεί ότι αγνοεί.

δ. Επιδίωξαν την ακριβή γνώση για χάρη κάποιας χρησιμότητας.

ε. Η φιλοσοφία είναι η μόνη ελεύθερη από τις επιστήμες.

Μονάδες 10

B1. Για ποιο λόγο οι άνθρωποι άρχισαν να φιλοσοφούν; Ποια ανάγκη ικανοποιεί η φιλοσοφία, κατά τον Αριστοτέλη;

Μονάδες 10

B2. Σε ποια σημεία του κειμένου φαίνεται το ενδιαφέρον του Αριστοτέλη για την ιστορικότητα της φιλοσοφίας;

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε Σωστό ή Λάθος δίπλα από κάθε περίοδο, για να δηλώσετε ότι το περιεχόμενό τους είναι σωστό ή λανθασμένο αντίστοιχα:

1. Ο Πλάτωνας επέλεξε να ξεκινήσει τον διάλογο Πρωταγόρας με το εύρημα της συνάντησης του Σωκράτη με έναν φίλο του, για να προσδώσει ζωντάνια και αμεσότητα στο έργο του.
2. Ο Πρωταγόρας δέχεται με χαρά τις συνεχείς ερωτήσεις του Σωκράτη και δεν αγανακτεί ποτέ.
3. Επιφανείς πολιτικοί άνδρες, όπως, ο Περικλής, και σημαντικοί δάσκαλοι δεν κατάφεραν να διδάξουν την πολιτική αρετή· οι πρώτοι στα παιδιά τους, οι δεύτεροι οι μαθητές τους.
4. Η απάντηση του Πρωταγόρα στις εντάσεις του Σωκράτη διακρίνεται σε τρία μέρη.
5. Η επιβολή ποινών για άδικες πράξεις αποδεικνύει την ύπαρξη της πεποίθησης ότι η αρετή διδάσκεται.

Μονάδες 10

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαία ελληνική λέξη στη **Στήλη Α** με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνικής λέξης της **Στήλης Β**. (Στη **Στήλη Β** περισσεύουν δύο λέξεις).

Στήλη Α	Στήλη Β
ήρξαντο	ιστορία
προϊόντες	σχετικός
ειδέναι	ηγέτης
συμβεβηκός	πειθαχία
σχεδόν	βάθρο
	εξιτήριο
	βολίδα

Μονάδες 10

B5. Να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τη φιλοσοφία ο Μάρκος Αυρήλιος στο παρακάτω απόσπασμα από τα *Εις Εαυτόν* με τον τρόπο που την αντιμετωπίζει ο Αριστοτέλης στο κείμενο αναφοράς.

Μονάδες 10

Της ανθρώπινης ζωής ο χρόνος είναι μια στιγμή, η ουσία της ρευστή, οι αισθήσεις αμυδρές, του κορμιού η σύσταση φθαρτή, η ψυχή μια σβούρα, η τύχη ανεξιχνίαστη και η φήμη προϊόν ακρισίας. Με δυο λόγια, όλα του σώματος είναι ρευστά σαν ποταμός, ενώ της ψυχής είναι όνειρο και ψευδαίσθηση. Η ίδια η ζωή είναι πόλεμος και ταξίδι σε ξένο τόπο, κι η υστεροφημία είναι λήθη. Ποιος μπορεί να μας παρασταθεί στο δρόμο; Η φιλοσοφία και μόνο αυτή. Και φιλοσοφία θα πει να διατηρείς τον δαίμονα πού'χεις μέσα σου απρόσβλητο, σώο και αβλαβή, υπεράνω πόνων και ηδονών. Τίποτα να μην κάνεις στα κουτουρού, τίποτα στα ψεύτικα και με υποκρισία. Φιλοσοφία θα πει να μην έχει ανάγκη από το τι κάνει ή τι δεν κάνει ο άλλος. Κι

ακόμα ό,τι σου προκύψει και ό,τι σου στέλνει ο άλλος. Κι ακόμα ό,τι σου προκύψει και ό,τι σου στέλνει η μοίρα, ο δαίμονάς σου, να τα δέχεσαι ως προερχόμενα κάπου από κει, απ' όπου προέρχεται κι αυτός. Και πάνω απ' όλα, να περιμένεις τον θάνατο με γαλήνιο νου, ως κάτι που δεν είναι μια ακόμα διάλυση στοιχείων.

(Μάρκος Αυρήλιος, Εἰς Ἐαυτόν, μτφ. Γιάννης Αβραμίδης, εκδόσεις Θύραθεν)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Ἴσοκράτους Περί Εἰρήνης 39-40

Ο ρήτορας επισημαίνει τη σπουδαιότητα του ορθού λόγου για τη σωστή αντιμετώπιση των καταστάσεων και τη λήψη ορθών αποφάσεων.

Οὐ μὴν ἀλλ' αἰσχυνοθεῖην ἂν, εἰ φανεῖην μᾶλλον φροντίζων τῆς ἑμαυτοῦ δόξης ἢ τῆς κοινῆς σωτηρίας. Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον ἐστὶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν κηδομένων τῆς πόλεως προαιρεῖσθαι τῶν λόγων μὴ τοὺς ἡδίστους, ἀλλὰ τοὺς ὠφελιμωτάτους· ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο γινώσκειν, ὅτι τῶν μὲν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλαὶ θεραπείαι καὶ παντοδαπαὶ τοῖς ἰατροῖς εὗρηνται, ταῖς δὲ ψυχαῖς ταῖς ἀγνοοῦσαις καὶ γεμούσαις πονηρῶν ἐπιθυμιῶν οὐδὲν ἐστὶν ἄλλο φάρμακον πλὴν λόγος ὁ τολμῶν τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐπιπλήττειν, ἔπειθ' ὅτι καταγέλαστόν ἐστιν τὰς μὲν καῦσεις καὶ τὰς τομὰς τῶν ἰατρῶν ὑπομένειν ἵνα πλειόνων ἀλγηδόνων ἀπαλλαγῶμεν, τοὺς δὲ λόγους ἀποδοκιμάζειν πρὶν εἰδέναι σαφῶς, εἰ τοιαύτην ἔχουσιν τὴν δύναμιν ὥστ' ὠφελεῖσθαι τοὺς ἀκούοντας.

Λεξιλόγιο:

αἰσχύνομαι= ντρέπομαι

προαιροῦμαι= προτιμῶ

καῦσις= καυτηριασμός

τομή= εγχείρηση

ἀλγηδῶν= πόνος

Παρατηρήσεις:

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Οὐ μὴν ἀλλ' αἰσχυνοθεῖην ἂν... ὠφελιμωτάτους»

Γ2. Ο ρήτορας χρησιμοποιεί μεταφορικό λόγο για να αποδείξει τη σπουδαιότητα του λόγου που επιπλήττει τα σφάλματα, ο οποίος όμως έχει τη δυνατότητα να ωφελήσει τους ακροατές. Να εντοπιστεί η αναλογία.

Μονάδες 10

Γ3. α) τούς ήδίστους, τούς ώφελιμωτάτους, πλειόνων: Να γραφεί η γενική ενικού του αρσενικού γένους και στους τρεις βαθμούς.

Μονάδες 5

β) ώφελῆσαι: Να γραφεί το β' ενικό όλων των εγκλίσεων του Ενεστώτα στην ίδια φωνή. Το απαρέμφατο και η μετοχή.

ἔχουσι: Να γραφεί το β' ενικό όλων των εγκλίσεων του Αορίστου β' στην ίδια φωνή. Το απαρέμφατο και η μετοχή.

Μονάδες 5

Γ4. ἔπειθ' ὅτι καταγέλαστόν ἐστιν ... ἀκούοντας: Να εντοπιστούν οι δευτερεύουσες προτάσεις της περιόδου (5). Να αναγνωριστεί το είδος τους και να εντοπιστεί ο συντακτικός τους ρόλος.

Μονάδες 10

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Διάρκεια εξέτασης τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ